

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ LIETUVOS KALĖJIMŲ TARNYBOS PRAVIENIŠKIŲ 1-AJĮ KALĖJIMĄ IR LIETUVOS KALĖJIMŲ TARNYBĄ

2023-05-09 Nr. 4D-2023/1-131
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė 2023 m. vasario 10 d. gavo X (toliau – Pareiškėjas) skundą dėl Lietuvos kalėjimų tarnybos Pravieniškių 1-ojo kalėjimo (toliau – Pravieniškių 1-asis kalėjimas) ir Lietuvos kalėjimų tarnybos (toliau ir – LKT) pareigūnų veiksmų (neveikimo) nagrinėjant jo skundus dėl galimai neužtikrintos reikiamos temperatūros ilgalaikių pasimatymų patalpose (toliau – Skundas).

2. Pareiškėjas Skunde nurodo:

2.1. Atvykę į ilgalaikį pasimatymą Pareiškėjas kartu su žmona buvo nuvesti į pasimatymų patalpą, tačiau patalpoje buvo labai šalta, turėjo būti apsirengę su striukėmis. Pareiškėjas kreipėsi į pareigūnas, prašydamas duoti šildytuvą, tačiau šildytuvo negavo. Baigiantis pasimatymui Pareiškėjas pradėjo blogai jaustis, tačiau buvo savaitgalis, todėl galėjo kreiptis tik į budinčius pareigūnus, iš kurių gavo medikamentų. Pirmadienį kreipėsi į gydytoją ir prašė priėmimo skubos tvarka, gydytojas jį priėmė, nustatė, kad serga bronchitu ir paskyrė gydymą.

2.2. Pareiškėjas kreipėsi į administraciją su skundu, prašydamas išsiaiškinti, kodėl pasimatymų patalpoje nebuvo užtikrinta reikiama patalpų oro temperatūra, dėl ko jis susirgo. Pravieniškių 1-ojo kalėjimo administracija paaiškino, kad jie nematuos patalpų oro temperatūros, ir skundą atmetė.

2.3. Pareiškėjas gautą atsakymą apskundė LKT. LKT atsakyme pripažino, kad pasimatymų patalpų oro temperatūra galėjo būti per žema, bet pareigūnai neturėjo oro šildytuvų, todėl negalėjo jų duoti.

3. Pareiškėjas prašo ištirti Skunde nurodytas aplinkybes.

TYRIMAS IR IŠVADOS

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Seimo kontrolierė 2023 m. vasario 14 d. raštu Nr. 4D-2023/1-131/3D-341 kreipėsi į LKT prašydama paaiškinti Skunde nurodytas aplinkybes.

Lietuvos kalėjimų tarnyba 2023 m. kovo 28 d. raštu Nr. 1S-1892 Seimo kontrolierę informavo:

4.1. Pareiškėjui „būnant pasimatyme su žmona, dar nebuvo pereita į žiemos šildymo sezoną. Kaišiadorių rajono savivaldybės administracijos direktoriui 2022-10-10 paskelbus įsakymą Nr. V1E-

1580, „Dėl 2022-2033 metų šildymo sezono pradžios“, Pravieniškių pataisos namuose-atvirojoje kolonijoje buvo pradėtas šildymo sezonas. Kokia oro temperatūra galėjo būti pasimatymo kambaryje, ir kokia yra dabar, nustatyti nėra galimybių, kadangi Pataisos įstaigų ir tardymo izoliatorių vidaus tvarkos taisyklėse patvirtintose Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2020 m. sausio 21 d. įsakymu Nr. 1R-25, Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministro 2020 m. gruodžio 21 d. įsakyme Nr. V-389 „Dėl pataisos įstaigų (tardymo izoliatorių) įrengimo ir eksploatavimo taisyklių patvirtinimo“, 2022 m. gruodžio 30 d. Lietuvos Respublikos teisingumo ministro įsakymu Nr. 1R-444 „Dėl Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso, Lietuvos Respublikos probacijos įstatymo ir Lietuvos Respublikos suėmimo vykdymo įstatymo įgyvendinimo“ nėra reglamentuota, kad kiekvienoje patalpoje būtų oro temperatūros matavimo prietaisai ir, kad laisvės atėmimo vietų įstaigos turėtų nešiojamus oro temperatūros matavimo prietaisus“.

4.2. „Pravieniškių 1-asis kalėjimas turi oro šildytuvų ir juos naudoja. Nuteistajam paprašius oro šildytuvai yra išduodami.“

4.3. „Pravieniškių 1-ajame kalėjime šildytuvų išdavimo (naudojimo) tvarka nėra patvirtinta.“

4.4. „Nuteistasis X į sveikatos priežiūros tarnybą kreipėsi praėjus 2 dienoms po pasimatymo pabaigos, t. y. 2022-10-17. Nuteistajam buvo nustatytas sveikatos sutrikimas ir paskirtas gydymas, tačiau nėra aišku ar nuteistojo X sveikatos sutrikimai susiję su turėtu pasimatymu“.

4.5. „Nuo 2022-10-01 iki 2023-02-14 Nacionalinės visuomenės sveikatos centras netikrino Pravieniškių 1-ojo kalėjimo ilgalaikių pasimatymų kambarių.“

4.6. Pareiškėjas 2022-10-18 įteikė skundą Pravieniškių 1-ojo kalėjimo administracijai, nurodydamas, kad pasimatymo su sutuoktine metu patalpose buvo labai šalta ir nebuvo užtikrinta reikiama temperatūra. Pareiškėjas teigė, kad kreipėsi į pareigūnus ir prašė šildytuvo, tačiau į jo prašymą administracija nereagavo, o po pasimatymo susirgo ir jis, ir jo žmona.

Pravieniškių 1-ojo kalėjimo administracija 2022-10-26 atsakyme nurodė, kad jie neužsiima „oro temperatūros nustatymo veikla, [...] neturi galimybės atlikti oro temperatūros matavimus. Įstaiga [...] užtikrina tinkamą temperatūros palaikymą nuteistųjų gyvenamosiose patalpose, pasimatymų kambariuose. Esant būtinumui, pagal rašytinius prašymus nuteistiesiems išduodami elektriniai šildytuvai ir ventiliatoriai. Jūsų skunde dėstomi teiginiai nėra pagrindas prašomam tyrimui atlikti.“

4.7. Pareiškėjas 2022-10-30 skundu kreipėsi į Lietuvos kalėjimų tarnybos direktorių, skundas gautas 2022-11-08. Lietuvos kalėjimų tarnyba 2022-11-25 atsakyme nurodė:

„Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos 2022-10-26 raštu Nr. 7-6181 „Dėl skundo“ pateikta informacija apie tai, kad Įstaiga neturi licencijos verstis oro temperatūros nustatymo veikla ir neturi sertifikuotų priemonių tokiai veiklai vykdyti, teisinga. Informacijos apie tai, kokia oro temperatūra patalpoje Jūsų pasimatymo su sutuoktine metu, nėra.

Kalėjimų departamentas dėl oro temperatūros pasimatymų suteikimo patalpose informacijos kreipėsi į Įstaigos Trečiojo sektoriaus pasimatymų suteikimo biurą ir gavo informaciją, kad jutiminė oro temperatūra pasimatymų kambariuose Jūsų pasimatymo su sutuoktine metu atrodė per žema ir oro šildytuvus Jums būtų išduotas, tačiau pasimatymų suteikimo biuras nebuvo apsirūpinęs oro šildytuvais, dėl to negalėjo Jums jo išduoti.

Teigiate, kad nesudaryta galimybė nenutraukiant pasimatymo pateikti prašymą ilgalaikio pasimatymo metu. Šis Jūsų teiginys neatitinka tikrovės: nuteistųjų rašytinių pasiūlymų, prašymų (pareiškimų), peticijų ir skundų nagrinėjimo tvarkos, patvirtintos Pravieniškių pataisos namų-atvirosios kolonijos direktoriaus 2022 m. liepos 18 d. įsakymu Nr. V-333 „Dėl nuteistųjų rašytinių pasiūlymų, prašymų (pareiškimų), peticijų ir skundų nagrinėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ 20 punktas nustato, kad „Pasibaigus administracijos darbo laikui, taip pat savaitgaliais ir švenčių dienomis Nuteistųjų prašymus priima ir užregistruoja sektorių Saugumo valdymo skyriaus vyriausieji specialistai (specialistai), atliekantys direktoriaus budinčiojo padėjėjo funkcijas.“ Norėdamas pateikti prašymą (pareiškimą), taip pat ir pasiūlymą, peticiją bei skundą pasibaigus administracijos darbo laikui, taip pat

savaitgaliais ir švenčių dienomis pasimatyme esantys nuteistieji gali kreiptis į pasimatymų suteikimo biuro darbuotoją dėl Saugumo valdymo skyriaus vyriausiojo specialisto iškvietimo. Pravieniškių pataisos namai-atviroji kolonija pateikė informaciją, kad į pasimatymų suteikimo biuro darbuotoją dėl Saugumo valdymo skyriaus vyriausiojo specialisto iškvietimo dėl skundo/prašymo registravimo Jūs nesikreipėte.

Pasimatymas su sutuoktine Jums buvo suteiktas 2022 m. spalio 13-14 dienomis. Patikrinus Jūsų Asmens sveikatos istoriją nustatyta, kad į sveikatos priežiūros tarnybą kreipėtės praėjus 2 dienoms po pasimatymo pabaigos, t. y. 2022-10-17. Jums buvo nustatytas sveikatos sutrikimas ir paskirtas gydymas, tačiau nėra aišku ar Jūsų ir Jūsų sutuoktinės sveikatos sutrikimai susiję su turėtu pasimatymu.

Įstaigos 2022-10-26 raštu Nr. 7-6181 Jums pateiktas atsakymas į Jūsų skundą neišsamus, nenurodytos oro šildytuvo neišdavimo priežastys. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, darytinos išvados:

1. Įstaiga, neatsižvelgusi į Jūsų teikiamą informaciją dėl per žemos oro temperatūros ir neorganizavusi jos patikrinimą sertifikuotomis priemonėmis bei neišduodama Jums oro šildytuvo, galimai neužtikrino Lietuvos higienos normos HN 134:2015 „Laisvės atėmimo vietų ir teritorinių policijos įstaigų areštinių sveikatos saugos reikalavimai“, patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2015 m. rugpjūčio 3 d. įsakymu Nr. V-908 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 134:2015 „Laisvės atėmimo vietų ir teritorinių policijos įstaigų areštinių sveikatos saugos reikalavimai“ patvirtinimo“ 16 p. oro temperatūrai nustatytus reikalavimus, dėl to ši skundo dalis laikoma iš dalies pagrįsta.

2. Skundo dalis, kad dėl Įstaigos darbuotojų kaltės Jūs ir Jūsų sutuoktinė susirgo, pripažįstama nepagrįsta.“

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

5. Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo:

2 straipsnis – „12. Skundas – asmens kreipimasis į viešojo administravimo subjektą, kuriame tas asmuo nurodo, kad yra pažeistos jo ar kito asmens teisės ar teisėti interesai, ir prašo juos apginti“.

3 straipsnis – „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: 5) išsamumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį; [...]; 8) nepiktnaudžiavimo valdžia. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektams draudžiama atlikti viešojo administravimo funkcijas neturint šio įstatymo nustatyta tvarka suteiktų viešojo administravimo įgaliojimų arba priimti administracinius sprendimus, siekiant kitų, negu įstatymų ar kitų norminių teisės aktų nustatyta, tikslų; 9) objektyvumo. Šis principas reiškia, kad administracinio sprendimo priėmimas ir kiti oficialūs viešojo administravimo subjekto veiksmai turi būti nešališki ir objektyvūs; [...]“.

6. Lietuvos Respublikos bausmių vykdymo kodekso (toliau ir – BVK) (redakcija, galiojusi nuo 2022-07-01 iki 2022-12-31):

173 straipsnis – „1. Arešto, terminuoto laisvės atėmimo ir laisvės atėmimo iki gyvos galvos bausmės atliekantiems nuteistiesiems užtikrinamos reikiamos gyvenamųjų patalpų ir buitės sąlygos, atitinkančios Lietuvos Respublikos higienos normas.“

7. Pataisos įstaigų (tardymo izoliatorių) įrengimo ir eksploatavimo taisyklių, patvirtintų Kalėjimų departamento prie Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos direktoriaus 2020 m. gruodžio 21 d. įsakymu Nr. V-389:

4 punktas – „Įkalinimo įstaigose laikomiems nuteistiesiems (suimtiesiems) turi būti sudaromos gyvenimo ir buitės sąlygos, atitinkančios Lietuvos higienos normą HN 134:2015 „Laisvės atėmimo vietų

ir teritorinių policijos įstaigų areštinių sveikatos saugos reikalavimai“, patvirtintą Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2015 m. rugpjūčio 3 d. įsakymu Nr. V-908 „Dėl Lietuvos higienos normos HN 134:2015 „Laisvės atėmimo vietų ir teritorinių policijos įstaigų areštinių sveikatos saugos reikalavimai“ patvirtinimo“. Naujai statomi, rekonstruojami, kapitališkai remontuojami arba atnaujinami (modernizuojami) įkalinimo įstaigų statiniai įrengiami taip, kad jie būtų pritaikyti neįgaliųjų specialiesiems poreikiams pagal Lietuvos Respublikoje galiojančius norminius teisės aktus ir esant techninėms galimybėms atliekant statinio paprastąjį remontą.“

11 punktas – „Lengvajai ir paprastajai grupei priskirtų nuteistųjų laikymo patalpos įrengiamos pagal šiuos reikalavimus: [...] 11.8. nuteistųjų laikymo patalpos turi būti šildomos ir vėdinamos. Patalpos vėdinamos per langus, išskyrus tas patalpas, kuriose veikia mechaninė patalpų vėdinimo ar kondicionavimo sistema. Jeigu, eksploatuojant esamus inžinerinius tinklus, neužtikrinami šių Taisyklių 4 punkte nurodytose higienos normose nustatyti reikalavimai patalpų oro temperatūrai, santykinei drėgmei ir oro judėjimo greičiui, gyvenamieji kambariai turi būti aprūpinami elektriniais oro šildytuvais ir ventiliatoriais“.

8. Lietuvos higienos normos HN 134:2015 „Laisvės atėmimo vietų ir teritorinių policijos įstaigų areštinių sveikatos saugos reikalavimai“, patvirtintos Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2015 m. rugpjūčio 3 d. įsakymu Nr. V-908, 16 punktas – „Gyvenamųjų patalpų oro temperatūra turi būti ne žemesnė kaip 18 °C ir ne aukštesnė kaip 28 °C, santykinė oro drėgmė – nuo 35 proc. iki 65 proc., oro judėjimo greitis šiltuoju metų laikotarpiu – 0,15–0,25 m/s, šaltuoju metų laikotarpiu – 0,05–0,15 m/s; prausyklose, dušuose, persirengimo kambariuose naudojimosi šiomis patalpomis dieną oro temperatūra turi būti ne žemesnė kaip 20°C.“

9. Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875 (toliau – Taisyklės):

17 punktas – „Prašymas ar skundas, teikiamas žodžiu, gali būti išdėstomas institucijos darbuotojui asmenų aptarnavimo padalinyje, arba institucijos darbuotojui, kuriam pavesta atlikti Taisyklių 11 punkte nustatytas funkcijas, arba kitam institucijos darbuotojui, kuris pagal jam nustatytą kompetenciją gali spręsti asmenims rūpimus klausimus.“

18 punktas – „Prašymai ar skundai, pateikti žodžiu, į kuriuos galima atsakyti arba kuriais galima išspręsti asmeniui rūpimus klausimus iš karto arba ne vėliau kaip artimiausią institucijos darbo dieną, nepažeidžiant asmenų ar institucijos interesų, institucijoje gali būti neregistruojami, jeigu institucijos vadovas ar jo įgaliotas asmuo nenustato kitaip. Asmenys, kurie kreipiasi su tokiais prašymais ar skundais, nepažeidžiant asmenų ar institucijos interesų, prašymą ar skundą priimančio institucijos darbuotojo sprendimu gali būti neidentifikuojami, jeigu institucijos vadovas ar jo įgaliotas asmuo nenustato kitaip. Į tokius prašymus ar skundus turi būti atsakoma iš karto arba ne vėliau kaip artimiausią institucijos darbo dieną. Jeigu į žodžiu pateiktą prašymą ar skundą negalima atsakyti iš karto arba ne vėliau kaip artimiausią institucijos darbo dieną, asmeniui turi būti sudaroma galimybė išdėstyti prašymą ar skundą raštu arba, jeigu institucija sudaro galimybę, priimti prašymą ar skundą žodžiu, užfiksuoti ir saugoti jo turinį panaudojant garso ar garso ir vaizdo nuotolinio perdavimo ir įrašymo priemones.“

45 punktas – „Į prašymą institucija atsako atsižvelgdama į jo turinį:

45.1. į prašymą suteikti administracinę paslaugą atsakoma suteikiant prašomą vieną iš Viešojo administravimo įstatymo 19 straipsnio 1 dalyje nurodytų administracinių paslaugų (ar prašomas kelias administracines paslaugas) arba pateikiant motyvuotą atsisakymą tą padaryti;

45.2. į prašymą pakonsultuoti asmenį jam aktuali klausimu atsakoma suteikiant konsultaciją pagal institucijai nustatytą kompetenciją arba pateikiant motyvuotą atsisakymą tą padaryti;

45.3. į prašymą priimti administracinį sprendimą atsakoma Viešojo administravimo įstatymo 13 straipsnyje nustatyta tvarka.“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

10. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau vadinama – LVAT) nutartis:

LVAT 2012-03-01 nutartyje, priimtoje administracinėje byloje Nr. A-502-1605-12, pažymėjo: „Lietuvos Respublikos Konstitucija įtvirtina atsakingo valdymo (gero administravimo) principą (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1999 m. gegužės 11 d., 2004 m. gruodžio 13 d. nutarimai, 2004 m. lapkričio 5 d. išvada). Vienas iš gero administravimo principų yra konstitucinė nuostata, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2005 m. gegužės 31 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A10-655/2005). Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – ir Viešojo administravimo įstatymas) 1 straipsnyje, apibrėžiančiame aptariamo įstatymo paskirtį, nustatyta, jog šis įstatymas sudaro prielaidas įgyvendinti Lietuvos Respublikos Konstitucijos nuostatą, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms; nustato viešojo administravimo principus, viešojo administravimo sritis, viešojo administravimo subjektų sistemą ir administracinės procedūros organizavimo pagrindus; garantuoja asmenų teisę apskųsti viešojo administravimo subjektų veiksmus, neveikimą ar administracinius sprendimus, taip pat teisę į įstatymais pagrįstą ir objektyvų asmenų prašymų, skundų ir pranešimų nagrinėjimą; įtvirtina kitas asmenų ir viešojo administravimo subjektų teises ir pareigas viešojo administravimo srityje. Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnyje nurodyta, kad viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi įstatymo viršenybės, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, efektyvumo, subsidiarumo ir kitais šioje įstatymo normoje išvardytais principais. Tai reiškia, jog kiekviena viešojo administravimo institucija yra saistoma bendrųjų, be kita ko, konstitucinių teisės principų (teisinės valstybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės, draudimo diskriminuoti, asmenų lygybės prieš įstatymą, proporcingumo ir kt.) bei gero administravimo, atsakingo valdymo principų (teisėtumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir kt.).“

11. LVAT 2016 m. birželio 1 d. praktikos, taikant VAI normas, apibendrinime yra nurodęs:

„Atsakingo valdymo (gero administravimo) principas, be kita ko, įtvirtina viešojo administravimo subjekto pareigą imtis aktyvių veiksmų vykdant administracinę procedūrą [...]. Iš gero administravimo principo išplaukia, kad valstybės institucijos, priimdamos administracinius sprendimus (vykdydamos valdžios funkcijas), privalo dirbti rūpestingai ir atidžiai, veikti taip, kad administracinėje procedūroje būtų laikomasi visų teisės aktų nuostatų. Pagal gero administravimo principą valstybės institucijos turi vykdyti procedūrą nešališkai ir objektyviai [...].“

Tyrimo išvados

12. Atsižvelgiant į Skunde aprašytas aplinkybes, išvados pateikiamos dėl kiekvienos iš šių dalių atskirai:

- 12.1. dėl LKT pareigūnų veiksmų nagrinėjant skundą;
- 12.2. dėl tinkamų laikymo sąlygų užtikrinimo.

Dėl LKT pareigūnų veiksmų nagrinėjant skundą

13. Pareiškėjas Skunde nurodė, kad kreipėsi į Pravieniškių 1-ojo kalėjimo administraciją su skundu dėl pasimatymo metu neužtikrintos reikiamos patalpų oro temperatūros, dėl neišduoto šildytuvo ir pablogėjusios sveikatos būklės, tačiau sulaukė atsakymo, kad skundas nebus tiriamas. Gautą atsakymą Pareiškėjas apskundė Lietuvos kalėjimų tarnybos direktoriui, tačiau jo skundas buvo pripažintas pagrįstu tik iš dalies.

14. Viešojo administravimo subjektas (nagrinėjamu atveju – LKT), pagal jam suteiktus įgaliojimus galintis spręsti asmens prašyme / skunde nurodytas problemas, be specialiųjų teisės nuostatų, savo veikloje privalo laikytis viešojo administravimo srityje taikomų viešojo administravimo principų, tarp jų įstatymo viršenybės, išsamumo ir objektyvumo principų, kurie reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nuroydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį.

Viešojo administravimo subjektas taip pat yra saistomas gero viešojo administravimo principo, kuriuo įgyvendinama Lietuvos Respublikos Konstitucijos 5 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta nuostata, jog visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, reikalavimų. Atsakingo valdymo (gero viešojo administravimo) principas įtvirtina viešojo administravimo subjekto pareigą imtis aktyvių veiksmų vykdant administracinę procedūrą, dirbti rūpestingai ir atidžiai, veikti taip, kad administracinėje procedūroje būtų laikomasi visų teisės aktų nuostatų, tarp jų ir nuostatų, susijusių su skundų nagrinėjimu iš esmės.

VAĮ 10 straipsnyje numatyta, kad viešojo administravimo subjektas administracinį sprendimą dėl asmens prašymo ar skundo turi priimti per 20 darbo dienų nuo tokio prašymo ar skundo gavimo dienos.

15. Iš Skundo tyrimo metu surinktų duomenų nustatyta, kad Pareiškėjas kreipėsi į Pravieniškių 1-ojo kalėjimo administraciją su skundu dėl galimai netinkamos pasimatymų patalpų oro temperatūros ir atsisakymo duoti šildytuvą. Pareiškėjui atsakyme nurodoma, kad administracija temperatūros patalpose nematuoja ir tyrimo pagal skunde nurodytas aplinkybes neatlikinė. Pažymėtina, kad toks Pravieniškių 1-ojo kalėjimo atsakymas neatitinka administraciniam sprendimui keliamų reikalavimų, yra neišsamus, nemotyvuotas ir nepagrįstas, neatsakyta į keliamus klausimus ir neaišku, kuo vadovaujantis nuspręsta neatlikti skundo aplinkybių tyrimo.

Lietuvos kalėjimų tarnyba įvertino Pravieniškių 1-ojo kalėjimo administracijos atsakymo pagrįstumą ir teisėtumą bei konstatavo, kad Pareiškėjui pateiktas atsakymas į skundą yra neišsamus, nenurodytos oro šildytuvo neišdavimo priežastys, o neišdavus oro šildytuvo, galimai nebuvo užtikrintos tinkamos laikymo sąlygos, todėl skundas pripažintas iš dalies pagrįstu. Pažymėtina, kad Lietuvos kalėjimų tarnybos atsakyme į Pareiškėjo skundą išsamiai ir motyvuotai atsakoma į keliamus klausimus, atsakymas pagrįstas teisės aktų nuostatomis, paaiškinta atsakymo apskundimo tvarka.

16. Apibendrinus tyrimo metu nustatytas aplinkybes, darytina išvada, kad Lietuvos kalėjimų tarnyba Pareiškėjui pateikė išsamų, pagrįstą ir motyvuotą atsakymą, todėl Skundas dėl galimai netinkamų LKT pareigūnų veiksmų nagrinėjant skundą, atmetinas.

Dėl tinkamų laikymo sąlygų užtikrinimo

17. Pareiškėjas skunde nurodė, kad ilgalaikio pasimatymo su situoktine metu patalpose buvo labai žema oro temperatūra, todėl jis kreipėsi į pareigūnus ir paprašė šildytuvo, bet pareigūnai jo nedavė. Po pasimatymo Pareiškėjas susirgo.

18. Pagal teisės aktuose nustatytą reglamentavimą (šios pažymos 7 ir 8 punktai), nuteistųjų laikymo patalpos turi būti šildomos ir vėdinamos. Patalpos vėdinamos per langus, išskyrus tas patalpas, kuriose veikia mechaninė patalpų vėdinimo ar kondicionavimo sistema. Jeigu, eksploatuojant esamus inžinerinius tinklus, neužtikrinami higienos normose nustatyti reikalavimai patalpų oro temperatūrai, santykinei drėgmei ir oro judėjimo greičiui, gyvenamieji kambariai turi būti aprūpinami elektriniais oro

šildytuvais ir ventiliatoriais. Gyvenamųjų patalpų oro temperatūra turi būti ne žemesnė kaip 18 °C ir ne aukštesnė kaip 28 °C.

Pastebėtina, kad tyrimo metu Pravieniškių 1-asis kalėjimas ir Lietuvos kalėjimų tarnyba nurodė, jog Pareiškėjo pasimatymo metu pasimatymo patalpų temperatūra galėjo būti per žema ir neatitikti higienos normų reikalavimų, nes dar nebuvo pradėtas šildymo sezonas, tačiau nebuvo imtasi jokių aktyvių veiksmų situacijai pakeisti ir netgi nuteistajam paprašius šildytuvo, šis nebuvo išduotas.

Seimo kontrolierė atkreipia Lietuvos kalėjimų tarnybos direktoriaus dėmesį į būtinybę užtikrinti Lietuvos Respublikos higienos normas atitinkančias gyvenamųjų patalpų ir buities sąlygas. Pareigūnai, ypač tais atvejais, kai patalpos nešildomos centralizuotai, turėtų elgtis itin rūpestingai, reaguoti į nusiskundimus ir imtis reikiamų priemonių tinkamoms sąlygoms užtikrinti, juolab kai šiuo tiriamu atveju ir pati administracija neneigia buvus žemoką patalpų oro temperatūrą.

19. Paminėtina ir tai, kad Pravieniškių 1-ojo kalėjimo administracija Pareiškėjui nurodė, jog šildytuvai gali būti išduodami tik nuteistajam pateikus rašytinį prašymą. Seimo kontrolierės nuomone, reikalavimas pateikti rašytinį prašymą šiuo atveju laikytinas pertekliniu, nes prašymo nagrinėjimo procesas vilkins problemos sprendimą, o tinkamos patalpų oro temperatūros užtikrinimas yra pačios administracijos pareiga.

Be to, vadovaujantis Taisyklių nuostatomis, prašymai ar skundai gali būti pateikiami žodžiu, kai į juos galima atsakyti arba galima išspręsti asmeniui rūpimus klausimus iš karto arba ne vėliau kaip artimiausią institucijos darbo dieną. Todėl manytina, kad šildytuvų / ventiliatorių išdavimas nuteistiesiems / suimtiesiems neturėtų būti apsunkintas papildomos administracinės naštos sukūrimu, įpareigojant rašyti prašymus.

20. Apibendrinus šios Skundo dalies tyrimo metu nustatytas aplinkybes, darytina išvada, kad Pravieniškių 1-ojo kalėjimo administracija nesiėlgė apdairiai ir rūpestingai, nereagavo į Pareiškėjo prašymą išduoti šildytuvą ir tokiu būdu neužtikrino tinkamų laikymo sąlygų, todėl ši Skundo dalis pripažįstama pagrįsta.

SEIMO KONTROLIERĖS SPRENDIMAI

21. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 2 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia X Skundo dalį dėl Lietuvos kalėjimų tarnybos pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai netinkamai atsakius į skundą, atmesti.

22. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia X Skundo dalį dėl Lietuvos kalėjimų tarnybos Pravieniškių 1-ojo kalėjimo pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai neužtikrinus tinkamų laikymo sąlygų, pripažinti pagrįsta.

SEIMO KONTROLIERĖS REKOMENDACIJOS

23. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 17 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė Lietuvos kalėjimų tarnybos direktoriui rekomenduoja imtis priemonių, kad būtų užtikrintos Lietuvos higienos normas atitinkančios gyvenamųjų patalpų ir buities sąlygos visuose kalėjimuose, o išsiaiškinus, kad patalpų oro temperatūra yra per žema / aukšta, užtikrinti, kad šildytuvų / ventiliatorių išdavimas vyktų kuo greičiau ir be papildomo nuteistųjų įpareigojimo rašyti prašymus.

Primenama, kad Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, jog informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.

Seimo kontrolierė

Erika Leonaitė